

Abstract

L'artitgel examinescha a l'exempel da la citad da Cuir co che la relaziun tranter las mammas nunmaridadas, lur uffants illegitims e lur babs è vegnida reglada giuridicamain en il Grischun avant e sunter l'introducziun dal Cudesch civil svizzer (CCS), entrà en vigur l'onn 1912, e tge effect che questa regulaziun ha gì per la vita dals pertutgads. A maun da numerus exempels dal 19avel e 20avel tschientaner sa lascha observar la percepziun e valitaziun differenta da mammas e babs dad uffants illegitims. Cun la lescha da paternitad dal 1822 èn vegnidas relaschadas per l'emprima giada en il Grischun disposiziuns giuridicas impegnativas per l'entir chantun per reglar las paternitads illegitimas. Davos quests artitgels da lescha stevan surtut ponderaziuns economicas. Sche mo pussaivel dueva il bab da l'uffant illegitim vegnir identifitgà ed obligà da pajar aliments.

La lescha da paternitad revedida l'onn 1830 ha strusch manà a midadas essenzialas. Il 1854 è vegnida acceptada la disposiziun, che tut ils uffants illegitims survegnian il dretg da burgais da la mamma. Uschia ha entschet quai ch'è vegnì realisà definitivamain il 1861 cun l'introducziun dal Cudesch civil grischun e che ha manà ad innovaziuns decisivas: la midada dal princip da paternitad a quel da maternitad. Las innovaziuns eran dal tuttafatg en l'interess dals umens ed han manà tranter auter a la situaziun, che sulettamain las mammas nunmaridadas e lur uffants illegitims vegnivan spretschads, entant ch'ils babs restavan schanegiads. Tenor il dretg da famiglia na steva l'uffant illegitim en nagina relaziun pli cun il bab; d'ina ierta paterna era el exclus completamain. Il plant da paternitad na vegniva betg pli purtà uffizialmain; el valeva ussa sco plant dal donn, e la chargia da cumprova era completamain tar las dunnas. Surtut las pretensiuns davart il departament, che valevan mo per las accusadras, avevan in effect en disfavur dad ellas.

Cun l'introducziun dal CCS èsi daventà pussaivel per in bab da renconuscher voluntarmain ses uffant illegitim cun la decleraziun da paternitad, dentant mo sch'el n'era betg maridà e cun restricziun dal dretg d'ierta envers eventuals descendents legitims. En la plipart dals cas restava dentant il bab illegitim in uscheditg «bab da pajament». Era cun il CCS vegniva refusà in plant da paternitad, sch'ins pudeva cumprovar a l'accusadra in departament immoral.

Sa basond sin ina legislaziun ed ina giurisdicziun ch'eran influenzadas d'ideas moralas burgaisas, èn vegnidas fatgas responsablas durant in lung temp sulettamain las dunnas per naschientschas illegitimas. Questa tenuta ha manà a la situaziun, che las mammas nunmaridadas e lur uffants èn vegnids stigmatizads ed exclus da la societad. Pir en la segunda mesadad dal 20avel tschientaner hai dà plaunsieu ina midada en la moda da pensar. Cun la revisiun dal dretg da l'uffant dal 1978 è vegnida abolida la distincziun tranter uffants legitims ed illegitims ch'existiva dapi daditg, quai che ha era manà ad ina meglra situaziun legala da las mammas nunmaridadas. A quest resultat han contribuì divers facturs. Il nov

moviment feministic suenter il 1968 ha rinforzà la conscienza da sasez da las dunnas. Cun il midament da la tenuta envers la sexualità ordaifer la lètg è ida a pèr ed a pass ina midada da las ideas da las valurs morales. La pussaivladad dal pajament anticipà d'aliments ha meglierà la situaziun economica da las mammas nunmaridadas e lur uffants. Furmas da famiglia midadas – famiglias da patchwork, cuminanzas d'abitar, pèrs en concubinat cun uffants e persunas ch'educheschan sulettas – han chattà pli e pli acceptanza. Quest svilup ha fatg svanir successivamain las differenzas tranter las mammas nunmaridadas e maridadas en la societad e las rendidas irrelevantas.